

LEŚNA FLORA

O roślinach w naszych Polskich lasach dla klas I-III

CEL GŁÓWNY:

Zapoznanie uczniów z różnorodnością roślin występujących w lesie oraz rozwijanie ich zainteresowania i troski o przyrodę poprzez bezpośredni kontakt z ekosystemem leśnym.

CELE OPERACYJNE:

- Rozpoznanie i obserwacja roślin leśnych na żywo.
- Zrozumienie znaczenia ochrony lasów oraz różnorodności roślin.
- Kształtowanie umiejętności dokonywania obserwacji przyrodniczych.
- Wspieranie umiejętności pracy w zespole podczas wspólnych działań.

METODY:

- Obserwacja terenowa w lesie
- Prowadzenie dyskusji i zachęcanie uczniów do dzielenia się spostrzeżeniami
- Zbieranie przykładów roślin (liście, gałązki) do analizy na miejscu i w klasie

SUGEROWANE MATERIAŁY:

- Lupy powiększające
- Mikroskop
- Szkicowniki
- Ołówki
- Kredki lub mazaki
- Klej lub taśma dwustronna

PRZEBIEG ZAJĘĆ:

Rozpoczęcie (10 minut)

Przywitanie uczniów i krótka rozmowa na temat znaczenia lasów dla środowiska naturalnego. Zabawa dydaktyczna: Co jest leśne, a co nie jest? (np. wymienianie różnych przedmiotów, a uczniowie decydują, czy są związane z lasem).

Wędrówka i obserwacje w lesie (30 minut)

Spacer po wyznaczonym terenie, podczas którego uczniowie będą obserwować i identyfikować różne rodzaje roślin. Zbieranie próbek roślin (np. liści, gałązek) do dalszej analizy. Można wykorzystać plansze edukacyjne dotyczące warstw lasu.

Analiza zebranych materiałów (15 minut)

Powrót do miejsca, gdzie rozpoczęły się zajęcia i wspólna analiza zebranych próbek roślin. Porównywanie różnic w kształtach, kolorach i rozmiarach. Uczniowie otrzymują lupy. Jeśli to możliwe, udostępnione zostają mikroskopy.

Dyskusja i rozmowa (10 minut)

Dyskusja na temat tego, jakie funkcje pełnią różne rośliny w lesie i jak wpływają na ekosystem. Rozmowa na temat tego jakie funkcje pełnią rośliny w lesie, a do czego może wykorzystać je człowiek. Przykładowe pytania:

- Czy znacie rośliny, które leczą (jakie)?
- Czy lubicie jeść rośliny (jakie)?
- Czy są rośliny, których można się przestraszyć?

Praca w grupie: Zaczarowany las (20 minut)

Uczniów dzielimy na mniejsze grupy. Każda grupa otrzymuje arkusz szarego papieru, na którym ma za zadanie wspólnie stworzyć obraz lasu. Zachęcamy uczniów, aby wykorzystali do tej pracy zebrane do obserwacji owoce lasu.

Podsumowanie i refleksja (5 minut)

- Krótka rozmowa na temat tego, co uczniowie nauczyli się podczas zajęć.
- Podkreślenie ważności ochrony lasów oraz troski o środowisko naturalne.

Zakończenie:

Podziękowanie uczniom za aktywny udział w zajęciach, zwrócenie uwagi na piękno przyrody i zachęcenie do kontynuowania obserwacji przyrody w lesie i w innych miejscach.

BIBLIOGRAFIA DLA EDUKATORA:

- Aladjidi V., Ilustrowany inwentarz drzew, Wydawnictwo Zakamarki, Poznań 2014.
- Houghton P., Leśna szkoła dla każdego, Wydawnictwo MUZA S.A., Warszawa 2017.
- Lasy Polski, Wydawnictwo Arti, Ożarów Mazowiecki 2018,
- Kowalczyk K., Poręcznik ekologicznego obozowania, Niezależne Wydawnictwo Harcerskie, Warszawa 2014.
- Thoma E., Tajemna mowa drzew, Wydawnictwo Literackie, Kraków 2018.
- Ziółkowska M., Gawedy o drzewach, Ludowa Spółdzielnia Wydawnicza, Warszawa 1988.
- Louv R., Ostatnie dziecko lasu, Mamamania, Kielce 2020.
- Wohlleben P., Sekretne życie drzew, Wydawnictwo otwarte, Kraków 2006.

WSKAZÓWKI DLA PROWADZĄCYCH

Zajęcia z zakresu edukacji ekologicznej najlepiej prowadzić w bezpośrednim kontakcie z naturą. Żadne materiały dydaktyczne, nawet te najpiękniej wydane nie zastąpią realnego kontaktu dziecka z przyrodą. Podczas zabaw z wykorzystaniem owoców lasu należy zwrócić uwagę na bezpieczeństwo uczniów oraz na to, aby nie niszczyć natury. Jeśli to możliwe, warto zaprosić na taką lekcję leśnika lub edukatora zajmującego się ochroną przyrody. Zajęcia można realizować o każdej porze roku, jednak ważne jest, aby odbywały się na powietrzu.

PROPOZYCJE ZADAŃ INDYWIDUALNYCH

ZIELNIK

Wykonaj zielnik według własnego pomysłu. Zadbaj o okładkę, spis treści oraz opisy poszczególnych roślin. Pamiętaj, że rośliny lepiej zbierać niż zrywać, a może je również narysować. W zielniku wykorzystaj różne techniki (szkic, rysunek, frotaż itp). W przypadku młodszych dzieci można zadać każdemu uczniowi konkretną roślinę - wtedy każdy uczeń przygotowuje jedną kartę do zielnika i wspólnie składamy go w całość podczas zajęć.

PLAKAT WARSTWY LASU

Wykonaj plakat ukazujący warstwy lasu, który przedstawiś w klasie. Pamiętaj, aby plakat wykonać na dużym formacie papieru (np. A3). Zadbaj o to, aby oprócz rysunków na plakacie znalazły się informacje dotyczące warstw lasu i tego, co w nich się znajduje.

HERBATA ZIOŁOWA

Wykonaj herbatkę z własnoręcznie zebranych ziół - mogą być to: mięta, rumianek, macierzanka, lipa lub inne, które znajdziesz w pobliskim lesie lub ogrodzie. Pamiętaj, aby podczas wykonywania zadania towarzyszyła Ci osoba dorosła. Można zadać takie zadanie całej klasie - w ramach podsumowania proponujemy wspólnie parzenie i degustację naparów podczas lekcji.

ZWIERZĘTA LEŚNE

O zachowaniu zwierząt w ich naturalnym środowisku dla klas I-III

CEL GŁÓWNY:

Wprowadzenie dzieci w świat dbałości o zwierzęta, ich dobrostan i ochronę różnorodności przyrodniczej oraz przypomnienie o tym, że las to dom zwierząt.

CELE OPERACYJNE:

- Zrozumienie zachowań zwierząt oraz próba przedstawienia ich potrzeb.
- Rozpoznawanie oznak komfortu i stresu u zwierząt.
- Uświadomienie, w jaki sposób nasze zachowanie w lesie może wpływać na zwierzęta.
- Poznanie gatunków z czerwonej księgi zwierząt.

METODY:

- Zabawy dydaktyczne
- Opowiadania i bajki terapeutyczne
- Ćwiczenia i obserwacje
- Praca w grupach

SUGEROWANE MATERIAŁY:

- Kolorowe gazety
- Kleje, nożyczki
- Papier
- Ilustracje zwierząt
- Treść opowiadania

PRZEBIEG ZAJĘĆ:

Rozpoczęcie (10 minut)

Przywitanie uczestników oraz wprowadzenie do tematyki zajęć. Odczytanie bajki lub opowiadania o leśnych zwierzętach.

Zachowanie zwierząt - zabawa (15 minut)

Zabawa dydaktyczna "Ukryte jedzenie". Dzieci losują nazwy zwierząt zamieszkujących polskie lasy i inscenizują ich zachowanie podczas poszukiwania pożywienia. Do zabawy można wykorzystać następujące zwierzęta: wiewiórka, wilk, sarna, dzik, mrówka itp.

Komfort i stres u zwierząt - dyskusja i ćwiczenie (15 minut)

Rozmowa z uczniami na temat tego, jak można rozpoznać u zwierząt komfort, a jakie sygnały pokazują, że zwierzę jest zestresowane. Podczas rozmowy warto zaktywizować dzieci, które mają w domu swoje zwierzę - psa, kota, chomika, kurę itp. Wspólnie staramy się zebrać charakterystyczne zachowania zwierząt.

Ćwiczenie: Edukator pokazuje różne zdjęcia/ilustracje zwierząt, a zadaniem dzieci jest rozpoznanie czy to zwierzę jest szczęśliwe, czy też zestresowane.

Szanuj zwierzęta! - praca plastyczna (20 minut)

Zadaniem dzieci jest przygotowanie plakatu, którym zachęcą innych do szanowania zwierząt i odpowiedniego zachowania się w lesie w trosce o ich dobro. Świetną formą do tego zadania będzie kolaż - potrzebne będą kolorowe gazety, kleje, nożyczki i coś do pisania. Z dostępnych materiałów dzieci tworzą plakaty wg. własnego projektu.

Czerwona Księga Zwierząt - wykreślanka, rozmowa (30 minut)

Dzielimy uczniów na pary. Każda para otrzymuje wykreślankę, w której hasłami są nazwy zwierząt zagrożonych wyginięciem.

Po zakończeniu wykreślania rozmawiamy z uczniami na temat tego co to znaczy: zagrożony gatunek, czerwona księga zwierząt. Podczas rozmowy należy uwrażliwić uczniów na to, że wyginięcie jest procesem nieodwracalnym, co oznacza, że niektóre zwierzęta mogą zniknąć na zawsze.

Podsumowanie i refleksja (5 minut)

Krótką rozmową o tym, czego się nauczyliśmy i jakie postawy chcielibyśmy rozwijać wobec zwierząt i przyrody. Podziękowanie dzieciom za udział, zachęcenie do kontynuowania troski o zwierzęta i otaczającą przyrodę oraz podsumowanie kluczowych wartości omówionych podczas zajęć.

BIBLIOGRAFIA DLA EDUKATORA:

- Claybourne A., Dlaczego ryby nie toną, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2018.
- Morgan P., Quigley A., Pszczoły, Wydawnictwo Zielona Sowa, Warszawa 2019.
- Mulak M. Klub Ochrony Orangutanów Majki. Razem uratujmy świat, Wydawnictwo Znak, Kraków 2019.
- Rossel B., Oberendorff M., Niezwykła księga owadów, Wydawnictwo Nasza Księgarnia, Warszawa 2019.
- Tajemnice zwierząt (zmysły, inteligencja, komunikacja) seria, Wydawnictwo IBIS, Żychlin 2010.
- Wojtkiewicz S., Nasi ulubieńcy (materiały dla kadry wychowawczej).
- Zwierzęta (architekci, muzycy, podróżnicy lekarze) seria, Wydawnictwo Esteri, Wrocław 2017.
- Zdziechowska M., Świat dzikich zwierząt, Wydawnictwo Olesiejuk, Ożarów Mazowiecki 2018.

WSKAZÓWKI DLA PROWADZĄCYCH

Upewnij się, że dzieci są zaangażowane w sposób, który jest dla nich odpowiedni i interesujący. Dzieci w wieku wczesnoszkolnym są bardzo wrażliwe na otaczający świat i chętnie angażują się w zajęcia dotyczące ochrony przyrody, w szczególności ochrony zwierząt. Tego rodzaju zajęcia mogą być punktem wyjścia do kontynuowania tematów ekologicznych oraz dotyczących zwierząt. Jeśli to możliwe, warto połączyć takie zajęcia z wyjściem do schroniska, mini zoo, ekologicznej zagrody, czy też zaprosić gościa - behawiorystę zwierząt albo innego specjalistę pracującego w kontakcie ze zwierzętami.

PROPOZYCJE ZADAŃ INDYWIDUALNYCH

CZERWONA KSIĘGA ZWIERZĄT

Stwórz książkę (standardową lub w formie lapbooka), w której umieścisz zagrożone gatunki zwierząt. Postaraj się znaleźć ciekawe informacje na temat każdego zwierzęcia.

Warto w tym przypadku omówić z uczniami ile stron od takiej pracy oczekujemy. Niestety zagrożonych zwierząt jest bardzo dużo, a taka ilość mogłaby odstraszyć dzieci od podjęcia się takiego wyzwania.

MŁODY BAHAWIORYSTA

Podejmij się opieki nad swoim zwierzęciem - przejmij na kilka dni wszystkie obowiązki związane z hodowlą zwierzęcia. Uważnie obserwuj jak zwierzę się zachowuje, jakie ma zwyczaje i potrzeby. Swoje obserwacje zanotuj w dzienniku obserwacji i przedstaw klasie.

EKO-DZIECIAKI

Od ziarenka do obiadu, czyli kuchnia roślinna dla klas I-III

CEL GŁÓWNY:

Wprowadzenie dzieci w fascynujący świat uprawy roślin i przygotowywania posiłków, zachęcenie do eksploracji i zrozumienia procesu od ziarenka do obiadu.

CELE OPERACYJNE:

- Zrozumienie, jak rośliny rosną i jakie są etapy ich uprawy.
- Poznanie różnych rodzajów roślin uprawnych i ich zastosowań w kuchni.
- Wyjaśnienie, jak powstaje żywność i skąd pochodzą produkty spożywcze.
- Aktywne uczestnictwo dzieci w ćwiczeniach praktycznych związanych z przygotowaniem prostych posiłków.

METODY

- Zabawy dydaktyczne
- Eksperymenty
- Ćwiczenia praktyczne
- Gry edukacyjne

SUGEROWANE MATERIAŁY

- Ilustracje przedstawiające rośliny w różnych etapach wzrostu (ziarno, kwiaty, owoce)
- Składniki do przygotowania przekąsek
- Zdjęcia produktów żywnościowych

PRZEBIEG ZAJĘĆ:

Wprowadzenie (10 minut)

Powitanie dzieci i krótka prezentacja tematu zajęć.

Pytanie wstępne: "Czy wiecie, skąd pochodzi jedzenie, które jemy na obiad?"

Proces uprawy roślin (15 minut)

Omówienie etapów uprawy roślin: siew, wzrost, kwitnienie, owocowanie. Prezentacja ilustracji przedstawiających różne etapy wzrostu roślin.

Zabawa dydaktyczna: Prowadzący w miseczkach prezentuje różne ziarna, z których mogą wyrosnąć rośliny (pestki papryki, dyni, pomidora, ogórka itp.). Zadaniem dzieci jest poprawnie odgadnąć jak najwięcej roślin.

Różne rodzaje roślin uprawnych (15 minut)

Prezentacja różnych rodzajów roślin uprawnych, takich jak warzywa, owoce, zboża.

Zabawa dydaktyczna: "Co to za warzywo/owoc?" - dzieci zgadują, o jakim produkcie chodzi na podstawie opisu.

Pochodzenie żywności (15 minut)

Praca w grupie. Uczniowie otrzymują obrazki przedstawiające różne produkty spożywcze (jajka, mleko, mięso, płatki, kasza, ryż itp.). Ich zadaniem jest określenie, skąd te produkty pochodzą.

Przygotowanie posiłku - zajęcia praktyczne (35 minut)

Zaproszenie dzieci do wspólnego przygotowywania prostego posiłku, np. kanapek z warzywami. Ćwiczenie praktyczne: dzieci dobierają składniki i układają kanapki. Z dziećmi można wykonać również różne pasty warzywne.

Dyskusja i refleksja (15 minut)

Dzieci prezentują swoje kanapki i opowiadają, jakie składniki wybrały do przygotowania posiłku. Krótka rozmowa o tym, czego się nauczyliśmy i jakie produkty spożywcze pozyskujemy z roślin.

Zakończenie (5 minut)

Podziękowanie dzieciom za udział, zachęcenie do dalszej eksploracji świata roślin i zdrowego odżywiania oraz podsumowanie kluczowych wartości omówionych podczas zajęć.

WSKAZÓWKI DLA PROWADZĄCYCH

Upewnij się, że zajęcia są prowadzone w sposób bezpieczny, z uwzględnieniem ewentualnych alergii uczestników.

Zachęć dzieci do aktywnego uczestnictwa i eksploracji poprzez ćwiczenia praktyczne i zabawy. Pamiętaj, że celem zajęć jest dostarczenie dzieciom pozytywnych doświadczeń i wiedzy na temat zdrowego odżywiania.

BIBLIOGRAFIA DLA EDUKATORA

1. Bonnin J., McKay K., Ekologiczne dzieciaki. 100 rzeczy, które możesz zrobić by ocalić planetę, National Geographic, Warszawa 2011.
2. Kaszuba-Dębska A., Majkowska-Szajer D., Skok na smog, Wydawnictwo Znak, Kraków 2017.
3. Kamińska U., Jak być eko czyli wiersze o ekologii, Wydawnictwo Greg, Kraków 2017.
4. Pipe J., Co wpływa na klimat na Ziemi, Wydawnictwo SBM, Warszawa 2009.
5. Woldańska-Płocinska O., Śmieciogród, Wydawnictwo Publicat, Poznań 2019.
6. Pomocnymi będą informacje z gminnej jednostki odpowiedzialnej za odpady. Segregacja śmieci w zależności od technologii może nieco różnić się w każdej gminie.

PROPOZYCJE ZADAŃ INDYWIDUALNYCH

GOTOWANIE OBIADU

Wspólnie z rodziną przygotuj jeden roślinny obiad tygodniowo. Przepisy zapisz w zeszycie.

PTAKI

Śladami Ptaków: Przygoda z Obserwacją Ptaków w Terenie dla klas IV-VI szkół podstawowych

CEL GŁÓWNY:

Zapoznanie uczniów z gatunkami ptaków występującymi w ich najbliższym otoczeniu.

CELE OPERACYJNE:

- Zachęcenie dzieci do zainteresowania się przyrodą i ptakami;
- Nauczenie umiejętności obserwacji zwierząt w ich naturalnym środowisku;
- Rozwijanie u dzieci cech: cierpliwości, koncentracji i współpracy

METODY

- Prezentacja - wykład
- Obserwacja
- Metody uczestniczące
- Rozmowa sterowana

SUGEROWANE MATERIAŁY

- Lornetki lub teleskopy (jeśli dostępne).
- Książki i plakaty z ilustracjami ptaków.
- Notatniki i długopisy.
- Mapy terenu (jeśli dostępne).
- Przybornik do badania śladów ptaków (np. gniazda, pióra, ślady).

PRZEBIEG ZAJĘĆ:

Wprowadzenie oraz rozmowa (15 minut)

Powitanie. Wyjaśnienie celów zajęć. Rozmowa sterowana. Przykładowe pytania: Co wiecie o ptakach? Czy ktoś z was kiedyś obserwował ptaki w naturze? Czy potraficie wymienić gatunki ptaków?

Podstawy obserwacji ptaków (20 minut)

Krótką prezentacją multimedialną z ilustracjami różnych ptaków i ich cech charakterystycznych. Omówienie, jakie cechy ptaków warto obserwować, takie jak rozmiar, kształt, barwy i zachowanie. Zabawa dydaktyczna - dzieci odgrywają ruchy ptaków na podstawie ich opisu.

Przygotowanie do obserwacji (15 minut)

Przedstawienie dostępnych materiałów: lornetki, książki, mapy terenu itp.

Instrukcje dotyczące bezpiecznego korzystania z lornetek i teleskopów (jeśli dostępne).

Wybór odpowiednich ubrań na spacer w terenie.

Obserwacje w terenie (30 minut)

Wyruszenie na krótki spacer w okoliczny teren przyrodniczy (park, las, rezerwat przyrody).

Dzieci będą obserwować ptaki i starać się zidentyfikować je za pomocą lornetek lub gołym okiem.

Zachęcanie dzieci do notowania swoich obserwacji w notatnikach.

Analiza i dyskusja (10 minut)

Powrót do miejsca, gdzie rozpoczęto obserwacje.
Porównanie i omówienie notatek dzieci, jakie ptaki zostały zauważone i opisane.
Rozmowa na temat różnic w zachowaniach ptaków i jakie cechy pomogły w ich identyfikacji.

Śladami ptaków (10 minut)

Krótką prezentacją różnych śladów ptaków, takich jak pióra, gniazda, jaja, itp.
Dzieci będą miały okazję zbadać przyborek do badania śladów ptaków i spróbować zidentyfikować różne elementy.

Podsumowanie (10 minut)

Krótką opowieść o ptakach, które są charakterystyczne dla danego regionu. Zachęta do dalszej obserwacji ptaków i eksploracji przyrody.
Rozdanie dzieciom materiałów do domowych obserwacji (notatniki, lornetki - jeśli dostępne).

Zakończenie (5 minut)

Podziękowanie za udział w zajęciach i zachęcenie do zadawania pytań.
Przypomnienie o konieczności dbania o przyrodę i środowisko naturalne.

WSKAZÓWKI DLA PROWADZĄCYCH

Zajęcia te mają na celu wprowadzenie dzieci w fascynujący świat ptaków i rozbudzenie ich zainteresowania przyrodą poprzez aktywne działania i obserwacje w terenie. Warto dostosować program zajęć do konkretnej lokalizacji i dostępnych zasobów przyrodniczych.

BIBLIOGRAFIA DLA EDUKATORA

"Ptaki Polski. Atlas ilustrowany" autorstwa Jacka Kopczyńskiego i Jarosława Kosa

To pięknie ilustrowany atlas ptaków Polski, który zawiera informacje na temat różnych gatunków ptaków, ich cech charakterystycznych i zachowań. Jest to dostosowane do dzieci wydanie, które zachęci młodszych czytelników do fascynującego świata ptaków.

"Kto tu fruwa? 50 ptaków Polski" autorstwa Doroty Sumińskiej

Ta książka jest idealna dla dzieci, które chcą poznać różne ptaki, które można spotkać w Polsce. Zawiera kolorowe ilustracje, opisy i ciekawostki na temat 50 gatunków ptaków.

"Księga przyrody" autorstwa Beatrix Potter

Beatrix Potter słynie z opowieści o zwierzętach, ale jej książka "Księga przyrody" zawiera również informacje o ptakach. To uroczą i edukacyjną lekturą dla dzieci.

"Ciekawe ptaki w Polsce" autorstwa Jarosława Kosa

Ta książka przedstawia różne gatunki ptaków w Polsce za pomocą kolorowych ilustracji i prostego tekstu, co jest idealne dla młodszych czytelników.

"Obserwujemy ptaki" autorstwa Romy Loveday

Ta interaktywna książka dla dzieci zawiera rysunki ptaków i miejsca, w które dzieci mogą wpisywać swoje własne obserwacje ptaków.

"Przyroda w Polsce. Ptaki" autorstwa Iwony Górka

Ta książka jest częścią serii "Przyroda w Polsce" i skupia się na ptakach. Zawiera informacje na temat gatunków ptaków, ich siedlisk i zwyczajów.

ZIOŁA

Przygoda w Polskiej Przyrodzie dla klas IV-VI

CEL GŁÓWNY:

Zapoznanie uczniów z ziołami występującymi naturalnie na terenie Polski, poznanie ich cech charakterystycznych oraz zastosowania.

CELE OPERACYJNE:

- Zachęcić dzieci do eksploracji przyrody i zrozumienia roli ziół w Polskiej przyrodzie;
- Nauczyć podstaw rozpoznawania i zbierania ziół;
- Rozwijać umiejętności obserwacji, współpracy i dbałości o środowisko;

METODY

- Prezentacja / Wykład
- Eksperymentowanie, poszukiwanie
- Metody poznawcze
- Zajęcia plastyczne

SUGEROWANE MATERIAŁY

- Notatniki i długopisy.
- Kosze na zbierane zioła (jeśli to możliwe).
- Lupy
- Książki i plakaty z ilustracjami polskich ziół

PRZEBIEG ZAJĘĆ:

Wprowadzenie (15 minut)

Powitanie i krótka rozmowa na temat tego, co dzieci wiedzą na temat ziół i ich znaczenia.

Krótką prezentacją tematu zajęć i celów, jakie chcemy osiągnąć.

Eksploracja terenu (20 minut)

Wyruszenie na krótki spacer w okoliczny teren przyrodniczy, takie jak park, las lub łąka.

Zachęcanie dzieci do obserwacji i zwracania uwagi na różne rośliny, zwłaszcza zioła.

Zbieranie ziół (20 minut)

Dzieci będą miały okazję zbierać zioła, które znajdą na swojej drodze. Wskazówki dotyczące bezpiecznego zbierania będą udzielane przez prowadzącego zajęcia.

W międzyczasie, zachęcanie dzieci do rozmowy na temat różnych ziół i ich wyglądu.

Rozpoznawanie i opisywanie ziół (15 minut)

Po powrocie do miejsca, gdzie rozpoczęto zajęcia, dzieci będą analizować zebrane zioła.

Pomoc dzieciom w rozpoznawaniu ziół za pomocą dostępnych książek i plakatów.

Tworzenie notatek (10 minut)

Każde dziecko dostaje notatnik i długopis, a następnie notuje, jakie zioła udało się zbierać i jakie cechy je charakteryzują.

Prezentacje i dyskusja (10 minut)

Dzieci dzielą się swoimi obserwacjami i informacjami na temat zbieranych ziół.

Rozmowa na temat znaczenia ziół w Polskiej przyrodzie i życiu codziennym.

Aktywność twórcza (10 minut)

Dzieci mogą stworzyć rysunki lub plakaty przedstawiające zioła, które znalazły.

Zachęcaj do eksperymentowania z różnymi formami artystycznymi.

Podsumowanie (5 minut)

Dzieci dzielą się swoimi obserwacjami i informacjami na temat zbieranych ziół.

Rozmowa na temat znaczenia ziół w Polskiej przyrodzie i życiu codziennym.

WSKAZÓWKI DLA PROWADZĄCYCH

Zajęcia te mają na celu wprowadzenie dzieci w fascynujący świat ziół w Polskiej przyrodzie i rozbudzenie ich zainteresowania przyrodą poprzez aktywne działania i obserwacje w terenie. Ważne jest również podkreślenie znaczenia ochrony przyrody i zachęcanie dzieci do szanowania środowiska naturalnego.

BIBLIOGRAFIA DLA EDUKATORA

1. "Zioła i jagody dzikie" autorstwa Danuty Nowickiej. Ta książka prezentuje różne dzikie rośliny, w tym zioła i jagody, które można znaleźć w Polsce. Zawiera opisy, zdjęcia i informacje na temat zbierania i wykorzystania tych roślin.
2. "Zioła na każdą okazję" autorstwa Marii Treben. Maria Treben była znana ze swojej wiedzy na temat ziół i ich leczniczych właściwości. Ta książka zawiera praktyczne informacje na temat zbierania, przechowywania i stosowania ziół.
3. "Ziołolecznictwo" autorstwa Janiny Piotrowskiej. Książka ta oferuje wgląd w świat ziół i ich zastosowanie w leczeniu. Zawiera wiele praktycznych porad dotyczących wykorzystania ziół w codziennym życiu.
4. "Zioła na wsi i w ogrodzie" autorstwa Małgorzaty Pasik i Wojciecha Karpińskiego. Książka ta skupia się na ziołach dostępnych na wsi i w ogrodzie. Zawiera informacje na temat zbierania, przechowywania i wykorzystania ziół w domowej apteczce.
5. "Poradnik ziołolecznicy" autorstwa Bogusława Syrek. Ta książka to praktyczny poradnik ziołolecznicy, który zawiera wiele informacji na temat ziół i ich właściwości leczniczych. Oferuje wskazówki dotyczące zbierania, suszenia i przygotowywania leków z ziół.

TAJEMNICE PÓL I ŁĄK

Poznanie polnej fauny i flory dla klas IV-VI

CEL GŁÓWNY:

Zapoznanie uczniów z ekosystemem łąki, jego fauną i florą.

CELE OPERACYJNE:

- Poznanie różnorodności fauny i flory na polach i łąkach.
- Kształtowanie umiejętności obserwacji i analizy środowiska przyrodniczego.
- Zachęcanie do dbałości o środowisko naturalne.

METODY

- Obserwacje terenowe.
- Rozmowy grupowe.
- Gry i zabawy terenowe.
- Tworzenie zbiorów przyrodniczych (np. herbarz, lista obserwacji).
- Zadania konkursowe.

PRZEBIEG ZAJĘĆ:

Wprowadzenie (10 minut)

Powitanie uczestników i krótka prezentacja celów zajęć. Wprowadzenie w temat: "Dziś poznamy tajemnice pól i łąk oraz ich mieszkańców."

Obserwacje i zbieranie materiałów (20 minut)

Podział uczestników na grupy.

Każda grupa otrzymuje zadanie znalezienia i zbierania okazów roślin i owadów.

Zachęcanie dzieci do ostrożności i szacunku wobec przyrody.

Analiza zebranych materiałów (15 minut)

Każda grupa prezentuje znalezione okazy.

Wspólna dyskusja na temat różnorodności fauny i flory na polach i łąkach.

Gra terenowa - Polna przygoda (20 minut)

Przygotowanie planszy z zadaniami (np. rozpoznawanie roślin, odgadywanie nazw ptaków).

Dzieci dzielą się na drużyny i przemieszczają się po terenie rozwiązując zadania.

Tworzenie herbarza (10 minut)

Każde dziecko otrzymuje kartkę papieru i zadanie namalowania lub naklejenia rośliny, którą obserwowało. Tworzenie wspólnego "herbarza" na dużym plakacie lub kartonie.

Konkurs wiedzy przyrodniczej (15 minut)

Krótki konkurs sprawdzający zdobytą wiedzę na temat fauny i flory pól i łąk.

Podsumowanie i refleksje (10 minut)

Rozmowa z dziećmi na temat tego, czego się nauczyły i co nowego odkryły na zajęciach.

Podkreślenie ważności ochrony przyrody.

Zakończenie zajęć (5 minut)

Podziękowanie uczestnikom za udział i przekazanie materiałów do dalszych badań lub rysunków. Rozdanie nagród za konkurs wiedzy.

WSKAZÓWKI DLA PROWADZĄCYCH

Zajęcia te mają na celu zachęcenie dzieci do aktywnego uczestnictwa w poznawaniu przyrody i zrozumienia, jak ważne jest dbanie o środowisko naturalne. Aktywna forma zajęć na świeżym powietrzu pozwoli dzieciom lepiej zrozumieć tajemnice pól i łąk oraz rozwijać zainteresowanie przyrodą.

BIBLIOGRAFIA DLA EDUKATORA

1. "Nasze łąki i pola: Przewodnik przyrodniczy" autorstwa Magdaleny Świdorskiej - Ta książka dostarcza obszernych informacji o roślinności i zwierzętach, które można spotkać na polach i łąkach w Polsce. Zawiera wiele ilustracji i fotografii, które pomagają w identyfikacji gatunków.
2. "Flora Polski: Kwiaty polskich pól i łąk" autorstwa Mariana Mikuły - Książka ta skupia się na opisie różnorodnych gatunków roślin kwiatowych, które można znaleźć na polach i łąkach w Polsce. Zawiera informacje o wyglądzie, siedliskach i ekologii tych roślin.
3. "Życie na łąkach i w sadach" autorstwa Małgorzaty Baranowskiej - Ta książka jest odpowiednia dla młodszych uczestników zajęć. Przedstawia prostą i zrozumiałą wersję informacji o faunie i florze na łąkach i w sadach.
4. "Motyle Polski: Klucz do oznaczania gatunków" autorstwa Romana Laska - Jeśli chcesz skupić się na motylach, ta książka dostarcza kluczy do ich identyfikacji w Polsce. Motyle są częstymi mieszkańcami pól i łąk.
5. "Ptaki Polski: Słownik ilustrowany" autorstwa Stefana Molskiego - Ta książka zawiera obszernie informacje na temat ptaków, które można spotkać na polach i łąkach w Polsce. Zawiera liczne ilustracje i zdjęcia.

LEAVE NO TRACE

Eko-obozowanie, czyli jak biwakować w lesie dla klas VII-VIII

CEL GŁÓWNY:

Wprowadzenie młodzieży do zasady LEAVE NO TRACE (ang. nie zostawiaj śladów), jako kluczowej filozofii ekologicznego zachowania w środowisku naturalnym

CELE OPERACYJNE:

- Zrozumienie filozofii "Leave No Trace" i jej znaczenia.
- Wyjaśnienie siedmiu zasad "Leave No Trace".
- Kształtowanie postaw i umiejętności działania w zgodzie z naturą.
- Wzbudzenie świadomości ekologicznej i odpowiedzialności za środowisko.

METODY

- Wykład
- Słoneczko
- Praca z tekstem
- Symulacja, ćwiczenia praktyczne
- Praca w parach

SUGEROWANE MATERIAŁY

- Wydrukowane planszетки z siedmioma zasadami Leave No Trace
- Karteczki post-it
- Przybory do pisania

PRZEBIEG ZAJĘĆ:

Wprowadzenie (10 minut)

Powitanie uczestników i krótka prezentacja celów zajęć - wyjaśnienie o czym będą zajęcia. Omówienie, dlaczego zachowanie filozofii "Leave No Trace" jest istotne dla ochrony przyrody.

Leave No Trace - słoneczko (10 minut)

Uczniowie siadają w kole. Każdy z nich otrzymuje karteczkę typu post-it oraz coś do pisania. Zadaniem każdej uczennicy/każdego ucznia jest wypisanie jednej z zasad Leave No Trace. Na tym etapie ważne jest, aby uczniowie w sposób kreatywny podeszli do zadania i postarali się wyjaśnić zasadę, bazując na krótkim wyjaśnieniu i wprowadzeniu nauczyciela. Liczy się pomysł, a nie dobra odpowiedź! Uczniowie po przedstawieniu układają karteczki w promienie (powtarzająca się kartka przedłuża dany promień). Po przedstawieniu przez wszystkich edukator omawia pracę grupy i wyciąga wnioski.

Siedem zasad - praca z tekstem, prezentacja (25 minut)

Dzielimy uczniów na siedem grup. Każda grupa otrzymuje planszетkę z jedną z zasad Leave No Trace. Zadaniem uczniów jest zapoznać się z nią. Po 10 minutach każdy zespół prezentuje swoją zasadę całej grupie.

Ekologiczny spacer (20 minut)

Uczniowie mają 20 minut na spacer po lesie. Podczas niego powinni zastosować wszystkie zasady Leave No Trace, które poznali. Dodatkowo, jest to dla nich czas na refleksję nad tym, jak często zdarza im się łamać te zasady podczas spaceru w lesie, czy w parku.

Dyskusja i refleksja (20 minut)

Dyskusja w całej grupie dotycząca doświadczeń podczas spaceru. Proponowane pytania do dyskusji:

- Jakie wyzwania napotkaliście podczas realizacji zasad Leave No Trace?
- Czy przestrzegacie ich na co dzień?
- Co powstrzymuje Was przed przestrzeganiem tych zasad?

Podkreślenie kluczowych punktów związanych z zasadą "Leave No Trace". Zachęcenie uczestników do praktykowania tej filozofii podczas swoich aktywności na świeżym powietrzu.

Zakończenie (5 minut)

Podziękowanie młodzieży za aktywny udział, przypomnienie o ważności "Leave No Trace" i zachęcenie do dzielenia się wiedzą z innymi.

BIBLIOGRAFIA DLA EDUKATORA

1. Leave No Trace Center for Outdoor Ethics. (<https://lnt.org/>) Oficjalna strona organizacji, która promuje filozofię "Leave No Trace" i dostarcza wielu informacji oraz materiałów edukacyjnych.
2. Tread Lightly! (<https://www.treadlightly.org/>) Organizacja promująca odpowiedzialne zachowanie w środowisku naturalnym i outdoorowym. Zawiera praktyczne wskazówki i materiały edukacyjne.
3. "The Leave No Trace Principles" - Outdoor Ethics Guidebook (https://lnt.org/wp-content/uploads/2020/07/Leave_No_Trace_Ethics_Guidebook_-_Text_Web.pdf) Oficjalny przewodnik "Leave No Trace" zawierający szczegółowe wyjaśnienia siedmiu zasad i ich praktyczne zastosowanie.

WSKAZÓWKI DLA PROWADZĄCYCH

Zajęcia dotyczące filozofii Leave No Trace mogą stanowić punkt wyjścia do zajęć ekologicznych dla młodzieży - są to proste zasady, które dotyczą poruszania się w lesie i w środowisku naturalnym. W ramach cyklu zajęć można je kontynuować i zastanowić się nad tym, czy da się je poszerzyć na inne dziedziny życia i aktywności.

PROPOZYCJE ZADAŃ DODATKOWYCH

PROJEKT: LEAVE NO TRACE

- ZADANIE DLA GRUPY

Zapoznajcie się z programem wdrażanym przez Lasy Państwowe: Zanocuj w lesie. Wybierzcie się z grupą na biwak lub pod namiot. Przez całą wyprawę starajcie się stosować zasadę Leave No Trace. Udokumentujcie swoje przygody w wybranej przez siebie formie, np. tworząc kartę do kroniki, kręcąc filmik, wykonując fotoreportaż.

LEŚNE MEDYTACJE

- ZADANIE INDYWIDUALNE

Przez tydzień przeznaczaj 15 minut każdego dnia na leśną medytację. Podczas spaceru lub po prostu przebywania w lesie zwróć uwagę na to, w jaki sposób las oddziałuje na różne zmysły - wzrok, słuch, dotyk, smak. Swoje obserwacje i wnioski przedstaw w dowolnej formie. Może być to dziennik, notatka graficzna, esej. Potraktuj to ćwiczenia jako trening uważności.

GOTOWANIE WEGE

Kuchnia roślinna ratunkiem dla planety dla klas VII-VIII

CEL GŁÓWNY:

Zapoznanie uczniów z zaletami kuchni roślinnej dla środowiska, zdrowia i etyki, oraz zachęcenie do podejmowania świadomych wyborów konsumenckich w kontekście żywienia.

CELE OPERACYJNE:

- Poznanie etycznych i ekologicznych aspektów zakupów.
- Rozwijanie umiejętności czytania etykiet i identyfikowania ekologicznych produktów.
- Zrozumienie różnic między wegetarianizmem a weganizmem.
- Nauka układania pełnowartościowych jadłospisów i przygotowywania posiłków roślinnych.

METODY

- Prezentacja / Wykład
- Dyskusje grupowe
- Praca z tekstem - analiza etykiet
- Ćwiczenia praktyczne
- Przygotowywanie posiłków

SUGEROWANE MATERIAŁY

- Materiały do przygotowania dań oraz narzędzia (deski, noże, przyprawy)
- Etykiety z różnych produktów

PRZEBIEG ZAJĘĆ:

Wprowadzenie (10 minut)

Powitanie uczestników i krótka prezentacja celów zajęć. Pytanie wstępne: "Czy wiecie, jakie korzyści dla środowiska i zdrowia przynosi kuchnia roślinna?"

Konsumpcjonizm, a ekologia (15 minut)

Wyjaśnienie uczniom, jak nadmierna konsumpcja i produkcja żywności wpływają na środowisko. Przedstawienie danych dotyczących emisji gazów cieplarnianych, wylesiania i zużycia zasobów w kontekście produkcji mięsa na cele spożywcze.

Etyka i ekologia kontra zakupy (15 minut)

Dyskusja z uczniami na temat nawyków zakupowych.

- Czy nasze nawyki są ekologiczne?
- Czy wybieramy to co lepsze dla planety, czy to co wygodne dla nas?
- Czy stać nas na stosowanie etyki ekologicznej podczas zakupów?

Etykiety - analiza (10 minut)

Uczniowie otrzymują etykiety zakupowe do przeanalizowania w mniejszych grupach. Ważne, aby zwrócić uwagę na oznaczenia i symbole znajdujące się na etykietach. Czy uczniowie wiedzą, co one oznaczają?

Przygotowanie posiłku - zajęcia praktyczne (35 minut)

Przygotowanie i degustacja prostych dań roślinnych, takich jak sałatki, kanapki czy smoothie. Uczniów najlepiej podzielić na grupy, w których będą przygotowywać różne rodzaje roślinnych dań.

Dyskusja i refleksja (15 minut)

Rozmowa na temat doświadczeń degustacji, zalet kuchni roślinnej i wyzwań wdrożenia jej w codziennej diecie. Zachęcanie uczniów do dzielenia się swoimi przemyśleniami na temat świadomych wyborów konsumenckich.

Zakończenie (5 minut)

Podziękowanie uczniom za aktywny udział, zachęcanie do kontynuowania nauki na temat zdrowego i ekologicznego żywienia oraz poszanowania zasobów przyrody.

BIBLIOGRAFIA DLA EDUKATORA

1. Krzysztofik, I. (2019). "Roślinnie, zdrowo, smacznie. Praktyczny przewodnik po diecie roślinnej." Wydawnictwo Zwierciadło. Książka oferuje przystępne informacje na temat diety roślinnej, jej korzyści i sposobów przygotowywania posiłków.
2. Szotucha, M. (2019). "Vegan. Inny styl życia." Wydawnictwo Buchmann. Autorka opisuje własną podróż do diety roślinnej, prezentując także informacje dotyczące wpływu diety na zdrowie i ekologię.
3. Bauman, Z., Gzella, A. (2008). "Zoopolis. O krzywdzeniu zwierząt." Wydawnictwo Sic!. Książka analizuje kwestię dobrostanu zwierząt i wpływu przemysłowej produkcji mięsa na ich życie oraz relacje człowieka ze zwierzętami.
4. Ziółkowska, A. (2019). "Jemy naszą przyszłość. Wpływ przemysłowej produkcji zwierzęcej na nas, zwierzęta i planetę." Wydawnictwo Mówią Wiek. Autorka bada wpływ przemysłowej produkcji zwierzęcej na środowisko, zdrowie ludzi oraz etyczne aspekty konsumpcji mięsa.

WSKAZÓWKI DLA PROWADZĄCYCH

Wspólne przygotowanie jedzenia może być niezwykle ciekawym doświadczeniem dla klasy/grupy. Aby ograniczyć koszty takich zajęć można poprosić uczestników o to, aby przynieśli produkty z listy lub w przypadku najstarszych uczniów - aby samodzielnie zaproponowali menu i w grupach podzielili się tym, kto jaki produkt przynosi.

PROPOZYCJE ZADAŃ W GRUPACH/INDYWIDUALNYCH

PROJEKT: ZDROWO JEM!

- ZADANIE DLA GRUPY

Przygotujcie w szkole lub w innym środowisku rówieśniczym stanowisko promujące zdrowy styl życia oraz kuchnię roślinną. Samodzielnie opracujcie menu oraz to, jakie informacje chcecie przekazać. Swoją pracę zaprezentujcie np. podczas święta szkoły.

JADŁOSPIS: ZDROWO JEM!

- ZADANIE INDYWIDUALNE

Wykonaj kompletny roślinny jadłospis na tydzień. Każdego dnia podsumuj, czy stosując dietę roślinną dostarczasz organizmowi wszystkich niezbędnych witamin i mikroelementów. Podsumuj tydzień, a wnioski zaprezentuj swojej klasie/grupie.

C Z R

dla klas VII-VIII

CEL GŁÓWNY:

Zapoznanie uczniów z celami zrównoważonego rozwoju oraz uwrażliwienie ich na potrzeby planety.

CELE OPERACYJNE:

- Wprowadzenie uczestników w tematykę Celów Zrównoważonego Rozwoju (CZR).
- Zachęcanie do refleksji nad globalnymi wyzwaniami i możliwościami działań na rzecz zrównoważonego rozwoju.
- Aktywizacja uczestników poprzez interaktywne metody pracy.

METODY

- Dyskusja grupowa.
- Praca w grupach.
- Analiza przypadku.
- Symulacja.
- Gry edukacyjne.

PRZEBIEG ZAJĘĆ:

Wprowadzenie (10 minut)

Powitanie uczestników i krótka prezentacja celów zajęć.

Krótką definicją i wyjaśnieniem pojęcia Celów Zrównoważonego Rozwoju (CZR).

Gra "Podziel się zasobami" (15 minut)

Uczestnicy zostają podzieleni na grupy.

Każda grupa otrzymuje zestaw zasobów (np. kredki, papier, woda, jedzenie).

Zadaniem jest podzielić się zasobami w taki sposób, aby wszystkie grupy miały wystarczająco, jednocześnie zachowując zrównoważony poziom zużycia.

Prezentacja Celów Zrównoważonego Rozwoju (CZR) (15 minut)

Prezentacja krótkiej listy Celów Zrównoważonego Rozwoju.

Omówienie każdego z celów, ich znaczenia i związku z globalnymi wyzwaniami.

Analiza przypadku (20 minut):

Uczestnicy zostają podzieleni na grupy.

Każda grupa otrzymuje scenariusz związanego z konkretnym celem CZR (np. walka z ubóstwem, ochrona środowiska, edukacja).

Grupy analizują swój scenariusz i przedstawiają propozycje działań, które mogłyby przyczynić się do realizacji tego celu.

Symulacja gry ekologicznej (15 minut):

Krótką symulacją, która przedstawia wpływ różnych działań na środowisko i społeczeństwo.

Uczestnicy podejmują decyzje w trakcie symulacji i obserwują jej skutki.

Dyskusja i podsumowanie (10 minut)

Wspólna dyskusja nad wnioskami z symulacji i analizy przypadku.

Zachęcanie uczestników do refleksji nad własnymi działaniami i wpływem na zrównoważony rozwój.

Zakończenie (5 minut)

Podziękowanie uczestnikom za udział.

Zachęcanie do dalszego zgłębiania tematyki CZR i do angażowania się w działania na rzecz zrównoważonego rozwoju.

WSKAZÓWKI DLA PROWADZĄCYCH

Ten scenariusz zajęć ma na celu aktywizację młodzieży poprzez interaktywne metody pracy, które pozwolą im lepiej zrozumieć i zaangażować się w tematykę Celów Zrównoważonego Rozwoju oraz skłonić do refleksji nad własnymi działaniami i wpływem na przyszłość planety.

BIBLIOGRAFIA DLA EDUKATORA

1. "Człowiek i przyroda. Dla maturzysty" autorstwa Karola Mańkowskiego - Ta książka może dostarczyć ogólnego kontekstu dotyczącego zrównoważonego rozwoju i wpływu człowieka na środowisko.
2. "Zrównoważony rozwój. Wyzwania i perspektywy" autorstwa Andrzeja Kiełbasy i innych - Książka ta analizuje różne aspekty zrównoważonego rozwoju, w tym ekonomię, społeczeństwo i środowisko naturalne.
3. "Globalne cele zrównoważonego rozwoju. Wprowadzenie do problematyki" autorstwa Macieja Nowickiego i Anny Molendy - Książka ta skupia się na konkretnej tematyce Celów Zrównoważonego Rozwoju, dostarczając informacji na temat każdego z celów oraz ich znaczenia.

